

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-01-21

Närvarande: F.d. justitieråden Gudmund Toijer och Mats Anderson
samt justitierådet Marie Jönsson

En ny funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn

Enligt en lagrådsremiss den 11 december 2025 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Johanna Evjen och rättssakkunnige Oskar Hoffmann, biträdda av kanslirådet Alexander Dahlqvist.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Inledning

I lagrådsremissen föreslås att det införs en ny funktion för operativ krishantering som ska hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet i Sverige. Avsikten är att det ska byggas upp en struktur med deltagande av myndigheter och privata aktörer. Uppgiften är att samordna krishanteringen i syfte att stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system, något som innebär att allmänheten ska kunna göra betalningar.

Uttrycket "funktion" är inte helt klart till sin innebörd och det kan skapa en viss tvekan om hur verksamheten ska inordnas i den statliga myndighetsorganisationen. Tanken i detta fall är att funktionen inte ska utgöra en egen myndighet. Den ska inte heller inordnas i någon myndighet. Det läggs visserligen på Riksbanken att ansvara för att leda krishanteringsfunktionen, men avsikten är inte att funktionen ska ingå i Riksbanken. Funktionen ska inte heller ta över några formella befogenheter från deltagarna.

Närmast kan krishanteringsfunktionen beskrivas som en grupp för samverkan mellan myndigheter och privata aktörer inom den finansiella sektorn. Det får så förstås att ett utbyte av uppgifter mellan företrädare för olika myndigheter eller ett utbyte mellan dem och företrädare för enskilda rättssubjekt inte är interna i funktionen. I stället måste detta ses som att uppgifterna lämnas ut eller tas emot av de myndigheter vars företrädare deltar i utbytet av uppgifter. Det torde innebära att handlingar som lämnas mellan företrädare i funktionen kommer att bli allmänna handlingar hos myndigheterna. Om avsikten är att den rättsliga situationen ska uppfattas på något annat sätt, bör detta klargöras under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

En ytterligare följd av det anförda är att funktionen som sådan inte kommer att ha någon befogenhet att fatta bindande beslut. I den

mån det blir aktuellt med några beslut som anknyter till funktionens verksamhet kommer besluten alltså att fattas av berörd myndighet.

En funktion av detta slag kan i och för sig inte anses oförenlig med den statliga myndighetsorganisationen. Det är dock av central betydelse att det görs tydligt hur det rättsliga ansvaret fördelas mellan de myndigheter som ska samverka, något som kan behöva utvecklas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Inte minst är det angeläget att beskriva vilken eller vilka myndigheter som ansvarar för att upprätta, förvara och registrera den dokumentation som kan bli aktuell i anslutning till funktionen och precisera var ansvaret ligger för att pröva en begäran om att lämna ut allmänna handlingar.

Förslaget till lag om ändring i lagen om Sveriges riksbank

5 kap.

4 §

Paragrafen innehåller förslag till bestämmelser om en ny krishanteringsfunktion för att hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet i Sverige och om Riksbankens ansvar för denna funktion.

Enligt *andra stycket* ska funktionen stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system. Det ska enligt lagtexten ske under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Tanken är dock att arbetet ska påbörjas utan att en sådan situation är för handen och att det exempelvis ska vidtas planerande och förberedande åtgärder. Enligt Lagrådets uppfattning bör detta uttryckligen framgå av lagtexten.

Andra stycket bör därför ges följande lydelse.

Funktionen ska, under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar. Funktionen ska även planera och förbereda för sådana situationer.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om den nya krishanteringsfunktionens sammansättning. Enligt *första stycket 1* ska företag som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar enligt 6 § ingå i funktionen.

6 § anger inte vilka företag som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar utan där regleras vilka åtgärder sådana företag ska vidta. Vad som torde avses i aktuell bestämmelse är att företag som avses i 6 § ska ingå i funktionen. Enligt Lagrådets uppfattning bör punkt 1 ges följande lydelse.

1. de företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar och som avses i 6 §,

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet som bryter sekretess eller tystnadsplikt för myndigheter och enskilda som ingår i krishanteringsfunktionen eller medverkar i funktionens verksamhet enligt 5 § första eller andra stycket. Enligt *första stycket* ska den som medverkar i funktionen lämna uppgifter till någon annan som medverkar om det behövs för funktionens verksamhet.

Av författningskommentaren framgår att uppgifter kan lämnas efter förfrågan eller på eget initiativ och att det är den som ska lämna ut en uppgift som har att pröva om förutsättningarna är uppfyllda.

Det är, som lagtexten är utformad, inte tillräckligt att det kan antas att det finns ett behov av uppgiften utan den utlämnande aktören måste kunna konstatera att det finns ett behov av uppgiften. Den behovsbedömning som den utlämnande aktören ska göra kan vara vanskelig. Det finns en risk för att en uppgift som är nödvändig inte lämnas ut för att den utlämnande aktören gör bedömningen att den inte behövs men det kan också bli fråga om ett informationsöverskott där sekretessbelagda uppgifter sprids i större omfattning än nödvändigt. Uppgiftsskyldigheten kan därmed leda till onödiga integritetsintrång.

Av lagtexten framgår att uppgiften ska lämnas till någon annan som medverkar i funktionen. Enligt Lagrådets uppfattning torde det innebära att uppgiften inte ska lämnas till samtliga medverkande i funktionen. Ett förtydligande i författningskommentaren är dock önskvärt.

Enligt *andra stycket* ska en uppgift inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Enligt författningskommentaren krävs det inte att det alltid görs en prövning i varje enskilt fall, utan en bedömning kan göras utifrån de behov av sekretess eller tystnadsplikt som typiskt sett finns för en viss kategori av uppgifter. Enligt Lagrådets uppfattning måste en prövning dock göras i varje enskilt fall.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.